

Súd: Okresný súd Čadca
Spisová značka: 8C/54/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5320202884
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Lýdia Stehurová
ECLI: ECLI:SK:OSCA:2022:5320202884.3

Uznesenie

Okresný súd Čadca v spore žalobcu H. N., A.. XX.XX.XXXX, A. W. O.X. A. O. XXXX, XXX XX O. A. O., N.. XX.X.XXXX, proti žalovaným X/ U. W., A.. X.X.XXXX, W. O. A. O. XXXX, XXX XX O. A. O., X/ L. D., A.. XX.X.XXXX, W. O.X. A. O. XXXX, XXX XX O. A. O., X/ T. U., A.. X.X.XXXX, W. O. A. O. XXXX, XXX XX O. A. O., X/ U. F., A.. XX.X.XXXX, W. O. A. O. XXXX, XXX XX O.X. A. O., X/ P. Š., A.. X.X.XXXX, W. O. A. O. XXXX, XXX XX O. A. O., X/ T. X., A.. XX.X.XXXX, W. O. A. O. XXXX, XXX XX O. A. O., X/ P. O.É., A.. XX.X.XXXX, W. O. A. O. XXXX, XXX XX O. A. O., X/ D. Q., A.. XX.X.XXXX, W. O. A. O. XXXX, XXX XX O. A. O., X/ P. Š., A.. X.XX.XXXX, W. O.X. A. O. XXXX, XXX XX O. A. O., XX/ F. F., A.. X.XX.XXXX, W. O. A. O. XXXX, XXX XX O. A. O., XX/ H. H., A.. X.XX.XXXX, W. O. A. O. XXXX, XXX XX O.X. A. O., o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

- I. Konanie zastavuje.
- II. Žalovaným v rade 1/ - 11/ náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Na Okresnom súde Čadca bolo dňa 8.9.2020 podané podanie žalobcu, ktorým sa prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu domáhal voči označeným žalovaným prejednanie priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa ustanovenia § 49 ods. 1 písm. a) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch a krivého obvinenia žalobcu, ktorého sa mali všetci žalovaní dopustiť urážkou na cti žalobcu tým, že vo vyjadrení zo dňa 24.6.2019 podanom na Okresnom súde Čadca v konaní sp. zn. 4C/27/2019 uviedli, že „z bytu žalobcu sa ozýva krik, pravdepodobne v dôsledku hádok medzi žalobcom a jeho otcom, čím rušia nočný klud“. Týmto výrokom žalovaní skompromitovali žalobcu, nakoľko inkriminovaný výrok nie je pravdivý a nezakladá sa na pravde. Žalobca zároveň žiadal aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to vo výške spolu 165.000 €, pričom uviedol, že každý zo žalovaných je povinný zaplatiť žalobcovi 15.000 € spoločne a nerozdielne a ďalej uviedol, že žalovaní sú povinní zaplatiť spolu sumu 165.000 €. Žalobca si uplatnil aj náhradu trov konania.

2. Súd uznesením č.k. 8C/54/2020-24 zo dňa 16.10.2020 konanie o priestupku proti občianskemu spolunažívaniu zastavil a vec postúpil príslušnému orgánu - E. Ú. Č., E. Q. Q. X., X. X. F. XX, XXX XX Č.. Zároveň ďalším uznesením č.k. 8C/54/2020 - 26 zo dňa 16.10.2020 žalobcu vyzval, aby odstránil vady podania v časti náhrady nemajetkovej ujmy v lehote 15 dní odo dňa doručenia tohto uznesenia pod sankciou jeho odmietnutia v prípade, ak povanie nedoplní v súlade s výzvou súdu.

3. Podaním, doručeným súdu dňa 28.10.2020, žalobca prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu doplnil svoje podanie a upravil žalobný návrh tak, že od každého zo žalovaných požadoval zaplatiť po 15.000 €. Ďalším podaním, doručeným súdu dňa 29.10.2020, žalobca podal odvolanie proti uzneseniu č.k. č.k. 8C/54/2020 - 24 zo dňa 16.10.2020, ktorým súd konanie o priestupku proti občianskemu spolunažívaniu zastavil a vec postúpil príslušnému orgánu - E. Ú.H. Č., E. Q. Q. X.. O podanom odvolaní rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením č.k. 7Co/49/2021-58 zo dňa 16.6.2021

tak, že uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Predmetom sporu tak ostal nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy.

4. Lustráciou v Registri obyvateľov SR súd zistil, že žalobca dňa XX.X.XXXX zomrel. Dedičské konanie je vedené pod sp. zn. 12D/30/2021 a nie je doposiaľ právoplatne skončené. I splnomocnený zástupca žalobcu podaním doručeným súdu dňa 17.6.2021 súdu oznámil, že žalobca dňa XX.X.XXXX zomrel. Zároveň uviedol, že prichádza do úvahy ako dedič po zomrelom žalobcovi, o čom svedčí aj potvrdenie notára o okruhu dedičov zo dňa 10.5.2021, ktoré súdu spolu s úmrtným listom žalobcu predložil.

5. Podľa § 60 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), stranami sú žalobca a žalovaný.

Podľa § 156 CSP konanie sa začína doručením žaloby alebo doručením návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia súdu.

Podľa § 161 ods. 1 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

Podľa § 161 ods. 2 CSP ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Podľa § 62 CSP, ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

Podľa § 63 ods. 1 CSP, ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

Podľa § 63 ods. 2 CSP, v konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

Podľa § 7 ods. 1 Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé.

Podľa § 7 ods. 2 Občianskeho zákonníka smrťou táto spôsobilosť zanikne. Ak smrť nemožno preukázať predpísaným spôsobom, súd fyzickú osobu vyhlási za mŕtvu, ak zistí jeho smrť inak. Za mŕtveho súd vyhlási aj nezvestnú fyzickú osobu, ak so zreteľom na všetky okolnosti možno usúdiť, že už nežije.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 15 Občianskeho zákonníka, po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

6. Súd je povinný skúmať procesné podmienky v ktoromkoľvek štádiu konania. Kedykoľvek v priebehu konania zistí nedostatok hoci len jednej z nich, v konaní postupuje v závislosti od toho, či ide o nedostatok neodstrániteľný alebo odstrániteľný. Jednou zo základných podmienok súdneho konania je i spôsobilosť byť stranou sporu. Ide o spôsobilosť subjektu (v danom prípade fyzickej osoby) mať procesné práva a povinnosti. Právnu úpravu tejto spôsobilosti zakotvuje ustanovenie § 61 CSP, podľa ktorého má túto spôsobilosť ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju priznáva zákon. V občianskoprávných vzťahoch majú spôsobilosť byť stranou súdneho sporu predovšetkým fyzické osoby, ktorých spôsobilosť vzniká narodením a zaniká smrťou.

7. V danom prípade bola žaloba podaná fyzickou osobou, ktorá však v priebehu sporu, dňa XX.X.XXXX, zomrela, čím stratila právnu subjektivitu (spôsobilosť mať práva a povinnosti), ako i procesnú subjektivitu (spôsobilosť byť stranou konania). Pokračovanie v spore s právnymi nástupcami žalobcu v danom prípade neprichádza do úvahy, a to s poukazom na predmet tohto sporu, ktorým je uplatnenie nároku z titulu ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Právo na ochranu osobnosti ako právo nemajetkové, rýdzo osobnej povahy, totiž zaniká smrťou fyzickej osoby, neprechádza teda smrťou fyzickej osoby na dedičov a nestáva sa predmetom dedenia. Podľa ustanovenia § 15 Občianskeho zákonníka prislúcha však uplatňovať právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby aj po jej smrti jej manželovi a deťom, a ak ich niet, jej rodičom. Výpočet týchto osôb je taxatívny, a preto ho nemožno rozšíriť o ďalšie osoby. Ide o uplatnenie práva na ochranu osobnosti zomretého proti zásahu smerujúcemu proti jeho osobnosti a je irelevantné, či bol neoprávnený zásah vedený ešte za života alebo až po jeho smrti. Po smrti fyzickej osoby, ktorá sa cítila poškodená zásahom proti svojej osobnosti, súd konanie o jej žalobe na ochranu osobnosti zastaví a nepokračuje v ňom s jej právnymi nástupcami. Osoby uvedené v ustanovení § 15 ods. 1 Občianskeho zákonníka si musia uplatniť sami svoj návrh na ochranu osobnosti zomrelej fyzickej osoby (Zborník III, s. 179, 180, 202, obdobne i R 53/1996, R 95/1998, uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 81/2011 a sp. zn. 6 Cdo 278/2013 z 24.10.2013). I právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch zaniká smrťou postihnutej fyzickej osoby a neprechádza na jej dedičov podľa ustanovenia § 460 a nasl. Občianskeho zákonníka. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je akési finančné odškodnenie pre osobu, ktorá ťažko znáša dôsledky hrubého zásahu do jej dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti. Má to byť kompenzácia slúžiacia výlučne tejto osobe (takýto záver obsahuje aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Cdo 93/2008). Ak by určitú ujmu v dôsledku smrti osoby mali pociťovať osoby uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka, majú právo uplatniť si náhradu nemajetkovej ujmy za seba, za svoje znášanie dôsledkov vyplývajúcich zo zásahu do práv zomrelej osoby. K rovnakému záveru dospel Najvyšší súd SR i v uznesení č.k 2Cdo/81/2011 zo dňa 30.6.2011, v ktorom uviedol, že smrťou oprávnenej osoby zaniká aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pretože táto mala byť poskytnutá za účelom zmiernenia, vyvážania ňou utrpenej nemajetkovej ujmy. Tento účel však už plniť nemôže. I Krajský súd v Bratislave posudzoval právnu otázku, či po smrti žalobcu prechádza právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch na právnych nástupcov žalobcu, resp. dochádza k zániku práva. Vo svojom rozhodnutí - uznesení č.k. 9Co/481/2011-143 zo dňa 31.1.2012 dospel pritom k záveru, že právo na poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy má osobný charakter - je totiž viazané na tú osobu, ktorá tvrdí, že bola poškodená, resp. že jej bola spôsobená ujma. Vzhľadom na túto osobnú povahu uplatňovaného práva toto právo smrťou poškodenej osoby zaniká. Na zistených dedičov zomrelého žalobcu právo na peňažnú satisfakciu neprechádza práve z dôvodu spätosti tohto práva na osobu, ktorá tvrdila, že bola poškodená a na ktorú bolo z tohto dôvodu obmedzené aj plnenie z titulu náhrad nemajetkovej ujmy. Smrťou poškodenej osoby by poskytnutie peňažného zadosťučinenia niekomu inému, než poškodenej osobe, stratilo svoju satisfakčnú funkciu, s úmyslom zmierniť nemajetkovú ujmu, ktorú mala utpieť práve poškodená osoba. Nevyhnutným následkom zistenia úmrtia žalobcu s poukazom na spomínanú osobnú povahu uplatňovaného práva je tak zastavenie konania.

8. Vychádzajúc z ustálenej judikatúry tak dospel súd k záveru, že vzhľadom na povahu sporu je v danom prípade strata procesnej subjektivity žalobcu neodstrániteľným nedostatkom procesnej podmienky konania, pre ktorý súd nemôže vo vzťahu k označenej strane sporu - žalobcovi vo veci konať a rozhodovať. Súd preto nepokračoval v spore s právnym nástupcom žalobcu, ale výrokom I. tohto uznesenia konanie o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle vyššie citovaných ustanovení Civilného sporového poriadku zastavil, nakoľko niet aktívne legitimovanej strany v danom spore.

9. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

10. Súd rozhodol o trovách konania v súlade s § 256 CSP (a contrario), keďže dôvodom zastavenia konania bolo úmrtie žalobcu a neexistencia aktívne legitimovanej strany v danom spore, žiadnej zo strán nemožno pričítať zavinenie na zastavení konania. Nakoľko ku dňu rozhodnutia súdu o zastavení konania žalobca už nebol nositeľom práv a povinností, súd rozhodol o trovách konania iba vo vzťahu k žalovaným.

11. Súd na záver uvádza, že na podanie právneho nástupcu žalobcu, podané na súde dňa 27.1.2022, ktorým zobral žalobu v celom rozsahu späť, súd neprihliadal a o ňom nerozhodoval, nakoľko jednak nie je stranou sporu a z dôvodu smrti žalobcu mu nevznikol ani nárok na vstup do konania ako jeho právny nástupca. Zároveň v dôsledku smrti žalobcu došlo i k zániku udelenej plnej moci. Preto ani nie je oprávnený danú žalobu zobrať späť.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Čadca (§ 357 písm. a/ CSP). Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde (§ 362 ods. 2 CSP).

Odvolanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe (§ 125 ods. 1 CSP). Odvolanie urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizovanú podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisová značka, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie v zmysle § 364 CSP.